

Harmonizace nepřímých daní v EU 2021

NVS – ot. 23

Daňová diskriminace

- zdanění **ve státě určení** (akvizice)
- = dovážené zboží znevýhodněno daňově
- diskriminace **přímá a nepřímá**
(týká se většinou spotřebních daní, ne DPH)

Daňová harmonizace

- daňová různost = **daňová konkurence** (přímé daně)
- řešení: daňová koordinace (soft law), **daňová harmonizace** (určení daně, základ, sazby aj.)
- neochota členských států: **fiskální nezávislost absolutně nezbytná** pro každý stát
- v cílech EU daně nezmíněny
- daňová harmonizace = nutné zlo, aby fungoval vnitřní trh, zatím jen daně nepřímé
- **právní základ: čl. 113 SFEU**

Daňová harmonizace

Článek 113

Rada *zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem **jednomyslně** přijme ustanovení k harmonizaci právních předpisů týkajících se **daní z obratu, spotřebních daní a jiných nepřímých daní** v rozsahu, v jakém je tato harmonizace nezbytná pro vytvoření a fungování vnitřního trhu a zabránění narušení hospodářské soutěže.*

KAPITOLA 3 - SBLIŽOVÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Článek 114

1. Není-li ve Smlouvách stanoveno jinak, použijí se k dosažení cílů uvedených v článku 26 následující ustanovení. Evropský parlament a Rada **řádným legislativním postupem** ... přijímají opatření ke sblížování ustanovení právních a správních předpisů členských států, **jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu.**
2. Odstavec 1 **se nevztahuje na ustanovení o daních**, ustanovení týkající se volného pohybu osob, ani na ustanovení týkající se práv a zájmů zaměstnanců.

Článek 115

Aniž je dotčen článek 114, Rada **zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem ... jednomyslně** přijímá směrnice o sblížování právních a správních předpisů členských států, které mají **přímý vliv na vytváření nebo fungování vnitřního trhu.**

Daňová harmonizace

- metoda harmonizace: **směrnice**
- přijímání **jednomyslně**, bez spolurozhodování Evropského parlamentu
- **nepřímé daně: čl. 113** (zvláštní ustanovení) – *týká se fungování vnitřního trhu a soutěže*
- **přímé daně: čl. 115** (obecné ustanovení o harmonizaci)

Daňová diskriminace

- čl. 110: 1. *Členské státy nepodrobí přímo ani nepřímo výrobky jiných členských států jakémukoli vyššímu vnitrostátnímu zdanění než je to, jemuž jsou přímo nebo nepřímo podrobena **podobné výrobky domácí.***
- 2. *Členské státy dále nepodrobí výrobky jiných členských států vnitrostátnímu zdanění, které by poskytovalo **nepřímou ochranu jiným výrobkům.***
- Čl. 111: zákaz podpory vývozu nadměrnou refundací

Daň z přidané hodnoty - princip

- **How VAT is charged?**
VAT is charged at every stage of sale where the cost of an item is increased. The standard rate of VAT is 21%.
- For example:
- A **manufacturer** sells a television to a **wholesaler** for €100 and charges him VAT on that amount at 21%. Therefore, the wholesaler pays €121 for the television. The manufacturer then pays the VAT of €21 to the government.
- The wholesaler goes on to sell the television to a **retailer** for €200. He adds on VAT at 21%, so the retailer pays a total of €242. The wholesaler must pay the government the VAT of €42, but he can reclaim the €21 VAT he has already paid to the manufacturer, leaving €21, which he pays to the government.
- When the retailer comes to sell the television to a **consumer**, he must also add on VAT to his selling price. He sells the television for €300, plus VAT at 21%, making a selling price of €363 for the consumer. The retailer must pay the VAT to the government but he can claim back the €42 VAT that he paid to the wholesaler, leaving €21 for the government.
- **The government has now received 21% on the price paid for the television by the consumer (€63).** The retailer, wholesaler and manufacturer only paid the amount of VAT they charged to the next group down the line.

Daň z přidané hodnoty

- bývalá daň z obratu, obecná spotřební daň
- 1967 zavedena v EHS
- „Šestá“ směrnice harmonizuje:
  - dodání zboží, přechod vlastnického práva
  - místo zdanitelného plnění
  - základ daně
  - sazby (snížená, základní, min. sazby)
  - osvobození od daně atd.

Sníženou sazbu možno uplatnit jen u položek obsažených v seznamu směrnice. Četné výjimky.

[Směrnice Rady 2006/112/ES – společný systém EU daně z přidané hodnoty \(DPH\) ve znění změn a doplňků](#)

DPH v Evropě - 1

Stát	Standardní(%)	Snížená (%)
Belgie	21	6, 12
Bulharsko	20	9
Česká republika	21	10, 15
Dánsko	25	-
Estonsko	20	9
Finsko	24	10, 14
Francie	20	2,1, 5,5, 10
Chorvatsko	25	5, 13
Irsko	23	4,8, 9, 13,5
Island	24	11
Itálie	22	4, 10
Kypr	19	5, 9
Lichtenštejnsko	8	2,5, 3,8
Litva	21	5, 9
Lotyšsko	21	12
Lucembursko	17	3, 8, 14

DPH v Evropě - 2

Stát	Standardní(%)	Snížená (%)
Maďarsko	27	5, 18
Malta	18	5, 7
Německo	19	7
Nizozemsko	21	6
Norsko	25	8, 11,11, 15
Polsko	23	5, 8
Portugalsko	23	6, 13
Rakousko	20	10, 12
Rumunsko	24	5, 9
Řecko	23	13, 6
Slovensko	20	10
Slovinsko	22	9,5
Španělsko	21	4, 10
Švédsko	25	6, 12
Švýcarsko	8	2,5, 3,8
Velká Británie	20	5

DPH v obchodu uvnitř EU

- Intrakomunitární (intraunijní) **transakce** (= vývoz) a **akvizice** (= dovoz)
- 1991: směrnice o „zrušení“ fiskálních hranic
- zdanění v zemi dodání (kromě osobního dovozu)
- cíl: daňová neutralita

DPH – individuální dovoz do EU - 1

- **VAT on imports** If you buy online or by mail order etc.
- **From outside the EU**
- You can buy goods from outside the EU **up to** a value of **€22** without incurring any **VAT charges**. Goods up to a value of **€150** may be imported without payment of **Customs Duty**. However, VAT and import duty is charged on importations of tobacco, tobacco products, alcoholic product and perfumes even if they cost less than €22.
- If your online purchase costs **more than €22 you will have to pay VAT**. If your online purchase costs **more than €150 you will have to pay VAT and Customs Duty**.
- **From another EU Member State**
- If goods are sent to you from another Member State whether you pay VAT here or in the Member State depends on the level of trade the supplier has with Ireland. If the supplier has a high level of trade with Ireland you may pay VAT here. Excisable products (for example, alcohol, tobacco and oil) purchased within the EU via the internet or by mail are subject to excise duty and VAT.

DPH – individuální dovoz do EU - 2

Traveling with your purchases

- **From outside the EU**
- You can buy and bring your goods (other than tobacco and alcohol products) from a non-EU State without incurring any taxes, if the value of your goods does not exceed:
  - **€430** in the case of an individual aged 15 years or over (€215 under 15).
  - If you bring in an item worth more than the relevant limit of €430 or €215, you must pay **import charges** on the full value.
- **From another EU Member State**
- There are no limits on what private people can buy and take with them when they travel between EU countries, as long as the products purchased are for personal use and not for resale, with exception of **new means of transport** (for example, a car). VAT is included in the price of the product in the Member State and no further payment of taxes including VAT can be charged.
- However, **special rules** apply in the case of goods subject to **excise duty**, such as alcoholic beverages and tobacco products.
- FREE SHOPS: 0

DPH – pokrizový vývoj 2009 – nově snížená sazba

Směrnice [2009/47/ES](#) - nově snížená sazba také u dalších položek:

služby místního významu:

- drobné opravy kol, obuvi, oblečení, ložního prádla;
- mytí oken;
- domácí a pečovatelské služby;
- holiči;
- další drobné opravy;
- **restaurace a objednávání jídel;**
- **knihy na jakýchkoli nosičích.**

Individuální výjimky: Portugalsko – mýtné na lisabonských mostech, Kypr – zkapalněný plyn, Malta – nulová sazba pro potraviny a léčiva.

Zvláštní spotřební daně (akcízy)

- především fiskální funkce + regulace spotřeby
- tabák, alkohol, energie (dříve jen tzv. minerální oleje)
- 1992: horizontální směrnice (obecná část)
- platí se v místě spotřeby
- obchodní přeprava: refundace jako u DPH
- osobní spotřeba: množství

Alkoholické nápoje

- pivo
  - podle stupně alkoholu na hl
  - zvýhodnění malých pivovarů
- víno
  - tiché a šumivé
  - nulová sazba
- meziprodukty
- líh, lihoviny
  - omáčky, denaturovaný líh

Tabákové výrobky, energie

- cigarety, doutníky, tabák
- cigarety: daň se vypočítává z celkové ceny (zpětně!)
- spotřební daň nejméně 57% maloobchodní ceny nejprodávanější kategorie
- elektřina
- minerální oleje

Spotřební daně – základní údaje

- povaha – stimulace spotřeby, fiskální funkce
- tabák, alkohol, energetické produkty + elektřina
- tabák: již 70. léta, ostatní až 90. léta
- 90. léta: **směrnice 92/12 - horizontální** (obecná část spotřebních daní)
- struktura daně, výroba, pohyb a skladování zboží, osvobození, ne sazby
- **obecně: platí se v místě spotřeby**, proto:
  - - oddělení vzniku daňové povinnosti a povinnosti zaplatit spotřební daň
  - - osvobozeno: přirozené ztráty během přepravy (odpaření, nevyčerpatelné zbytky)
  - - **osobní dovoz: spotřební daň se nevybírá ve státě spotřeby, ale původu**
  - - co je osobní spotřeba: množství
  - - obchodní přeprava: spotřební daň se vrací (jako DPH)
- **ekologické daně:**
  - původně minerální oleje - od 2003 i energetické produkty a elektřina
  - lze uvalit i další ekologické daně

Spotřební daně – zvláštní část (jen pro informaci)

- **ALKOHOL:**

P I V O

- - pivo - ze sladu, nad 0,5 obj.% alkoholu (normálně 3,5 - 6%, někdy více)
- - směsi piva a nealko
- sazba: podle stupně alkoholu na hl (1.87 EUR na stupeň a hl
- - zvýhodnění malých pivovarů - do 200 000 hl výstavu - až o polovinu, nezávislý pivovar

V Í N O

- tiché a šumivé

- Tiché: nejm. 1,2% - do 15 (18) %
- Šumivé: 1,2 až 15%, přetlak nejm. 3 bary
- normálně: víno 12%
- - minimální sazba: 0% (Francie)
- citlivý zemědělský produkt, zdraví prospěšné
- - malí výrobci do 1000 hl ročně vyňati

Spotřební daně – zvláštní část

- ALKOHOL - pokračování:

MEZIPRODUKTY

- 1,2 - 22% (Cassis)
- 45 EUR/hl (minimum)

LÍH, LIHOVINY („alkoholické nápoje“)

- každý hl čistého alkoholu - 550 EUR
- - výjimky: malé lihovary, pěstitelské pálenice (nesmí být prodej)
- - cooking wine, cooking cognac - omáčky - výroba potravin
= lze osvobodit (bombóny)
- - přimíchání soli a pepře do alkoholu = omáčka, ale je to stále líh, do 5% osvobozeno
- - denaturovaný líh osvobozen (nelze konzumovat) - kosmetické přípravky

Spotřební daně – zvláštní část

TABÁKOVÉ VÝROBKY

- citlivé - už 70. léta: cigarety, doutníky, doutníčky, tabák ke kouření a žvýkací
- Cigarety: daň se vypočte z celkové ceny!
- - účel: zvýšit daňové zatížení z důvodu ochrany veřejného zdraví
- - definice cigarety: do 9 cm (100s)
- - sazby: sazba je odvozena z ceny cigaret nejžádanější cenové kategorie
- daň se dopočítává zpětně z konečné ceny (!) - proto ceny fixní. Nemá cenu dělat akce.
- - ceny cigaret nemůže stanovit stát, stanoví výrobci (šlo by o naruš konkurence, zvýhodňovaly by se dražší značky)
- - spotř-daň minimálně 60% maloobch. ceny nejprodávanější cenové kategorie
- Tabáková nálepka (totéž u alkoholů) prokazuje, že byla zaplácena spotřební daň.

Spotřební daně – energie

- **ELEKTŘINA A ENERGETICKÉ PRODUKTY**

- = "energetická daň"
- 2003 (zdaňována od 2004)
- elektřina: navíc k minerálním olejům
- přenosové soustavy: el je zdanitelná až v okamžiku, kdy je dodána distributorem spotřebiteli
- sazba: obchodní účely 0,5 EUR/MWh, neobchodní 1 EUR.
- Ekologická opodstatněnost zdanění elektřiny není zřejmá, čistota (nejsou exhalace)
- - daňové zvýhodnění: el užívaná k výrobě el, ekologické elektrárny (sluneční, větrná, geotermální, přílivová, ne běžná vodní)
- - možnost osvobození domácností a dobročinných organizací
- - lze uplatnit nulovou sazbu: zemědělství, chov ryb, lesnictví, malí výrobci
- pozor - zvýhodnění je státní podpora!

- **Minerální oleje, pevná a plynná paliva:**

- - pevná paliva: výhodné (10% ceny)
- sazby:
  - 1. pohon motorů - bezolovn. benzin = 359 EUR/1000 l, zem. plyn = 2,60/GJ
  - 2. snížené: zemní plyn = 0,30 EUR
  - 3. Teplo: zemní plyn, uhlí, koks = 0,15 (obch), 0.30 (neobch)/GJ

Zdanění finančního sektoru: daň z finančních transakcí (návrh)

- **zatím jen návrh** směrnice (2011) – PŘÍMÁ DAŇ
- zavést **společný systém daně** z finančních transakcí
- **finanční transakce:**
  - nákupy a prodeje finančního nástroje, jako jsou *akcie společností, dluhopisy, nástroje peněžního trhu, strukturované produkty a derivátové nástroje*
- vztah k členskému státu:
  - **nejméně jeden účastník transakce je usazen v členském státě a účastníkem transakce je finanční instituce usazená na území některého členského státu**

POSÍLENÁ SPOLUPRÁCE ?

VÝTĚŽEK DO ROZPOČTU EU ?

Nepřímé daně v právu EU – poslední
vývoj

(Současná reforma **DPH v
obchodu mezi členskými státy**)

Kde zdanit zboží ?

B
stát určení
zboží

z b o ž í

A
stát původu
zboží

Řeší se dva problémy:

a) nový systém zdanění **DPH v přeshraničním obchodu,**

b) nová úprava **snížených sazeb** jako důsledek bodu a).

Volný pohyb zboží vyžaduje zrušení všech překážek obchodu mezi členskými státy.

Každý členský stát má vlastní systém DPH a vlastní sazby.

Nutnost harmonizace DPH aby zdanění nebylo překážkou obchodu.

Zdanění ve **státě původu** nebo ve **státě určení**?

Unifikace nebo harmonizace sazeb nemožná.

DPH: zdanění ve státě původu nebo určení?

Konečné zdanění ve státě původu znamená, že zboží nepřekračuje hranici nezdaněné.

Výhody:

- vyklučuje častou variantu podvodů – prodej nezdaněného zboží zpět v zemi původu nebo ve třetí zemi

- vyklučuje diskriminaci mezi dováženým a domácím zbožím

Nevýhoda: ovlivnění toků zboží – levné zboží ze zemí s nízkou sazbou DPH.

Zdanění v ***zemi dovozu (určení)*** znamená, že **zboží překračuje hranici nezdaněné.**

Výhoda: nezáleží na sazbě ve státě původu

Nevýhody:

- možná (i když nedovolená) diskriminace dováženého zboží

- nezdaněné zboží nedojde do místa určení – daňové podvody**

Důvody pro reformu

1. Nyní: dvě daňové operace: refundace DPH ve státě původu, uložení DPH ve státě určení – zaplatí ji konečný zákazník

Geniální řešení: jediná daňová operace pro celou transakci mezi oběma zeměmi.

2. Zboží nesmí opouštět území země původu nezdaněné.

3. Flexibilita ve stanovení snížených sazeb tím bude umožněna (velký zájem států).

Schéma reformy

	Čí sazba DPH se použije?	Kdo uhrazuje DPH?	Jsou přeshraniční dodávky nezdaněny?
Současná situace	Země určení (dovozu)	Kupující (příjemce)	Ano.
Navrhované řešení		Prodávající (dodavatel) (kromě výjimek)	Ne, jedná se o jedinou transakci kdy DPH odvede dodavatel, ale ve prospěch kupujícího

SOURCE: House of Commons Library (GB) - **BRIEFING PAPER** - Number 2683, 17 January 2019
VAT: European law on VAT rates by Antony Seely

<https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN02683/SN02683.pdf>

Nový systém DPH pro přeshraniční transakce

Characteristika nového systému:

- není rozdíl mezi domácími a unijními transakcemi,
  - není třeba prokazovat přepravení zboží z území státu dodavatele (původu).
1. DPH bude **hrazena definitivně dodavatelem v zemi původu** a nebude refundována. Zboží bude zdaněno již v okamžiku výroby a bude překračovat hranici po zdanění.
  2. DPH bude hrazená ve státě původu **podle sazeb státu určení**.
  3. DPH uhrazená ve státě původu bude **převedena státu určení, jemuž náleží**.

Nový systém snížených sazeb DPH - 1

SOUČASNÝ STAV (povoleny dvě snížené sazby):

Nevyhovuje, proto obrovské množství individuálních výjimek.

Kategorie výjimek:

- a) Dočasné výjimky pro nové členské státy.
- b) Individuální výjimky přímo udělené samotnou směrnicí o DPH (Šestá směrnice 2006/112/ES).
- c) Možnost ponechání starých výjimek z doby před přijetím směrnice (1991) (čl. 110 směrnice).
- d) Zvláštní případy (zemní plyn apod. – čl. 102).

Nový systém snížených sazeb DPH - 2

Počátek liberalizace již v r. 2009 (směrnice 2009/47/ES)

NYNĚJŠÍ REFORMA: FLEXIBILNĚJŠÍ SYSTÉM VÍCE SNÍŽENÝCH SAZEB

Nově bez dalšího budou povoleny:

- a) dvě různé snížené sazby mezi 5% a základní sazbou;
- b) jedna nulová sazba (= osvobození od zdanění);
- c) další snížená sazba mezi 0% a sníženými sazbami.

Nynější seznam položek, které mohou podléhat snížené sazbě, bude zrušen. Nový seznam bude naopak obsahovat položky, kde snížená sazba je vyloučena a musí být uplatněna jen sazba základní (alkohol, tabák, hazard apod.).

Všechny dosavadní individuální výjimky budou zrušeny jako zbytečné.

Závěry

- 1. Nereálný princip zdanění v zemi původu byl konečně definitivně zavržen ve prospěch země určení. Výhody:**
  - a) Podvody budou redukovány, protože zboží se bude pohybovat přes hranici zdaněné.
  - b) Princip země určení dovoluje liberalizaci sazeb DPH v jednotlivých státech.
- 2. Snížené sazby: více než 200 individuálních výjimek bude zrušeno a nahrazeno flexibilním systémem čtyř snížených sazeb.**
- 3. Reforma respektuje potřeby a zájmy členských států.**